

Sociale veiligheidsplan van de Irisschool

In augustus 2015 is de wet sociale veiligheid op school in werking getreden. In deze wet is opgenomen dat een school voor iedere leerling een sociaal veilige leeromgeving dient te waarborgen. In het voorliggend plan is onze sociale veiligheid beschreven.

Daar blijft het niet bij. Het plan moet leven binnen ons team, ouders, leerlingen en maatschappelijke partners en wordt dus met regelmaat op de schoolagenda geplaatst, ter evaluatie of wanneer aanpassing nodig is.

1. Sociaal veilige schoolklimaat

Leerlingen doen op school niet alleen vakkennis en -vaardigheden op, het is ook de plek waar zij leeftijdsgenoten ontmoeten, kennis maken met de samenleving, met normen, waarden en omgangsvormen. Daar hoort bij dat zij leren, oefenen en soms ook grenzen overschrijden. Didactiek en pedagogiek begeleiden dit leer- en ontwikkelingsproces. In een veilig schoolklimaat zijn er grenzen en regels, wordt adequaat opgetreden tegen grensoverschrijdend gedrag en worden leerlingen aangemoedigd om positief gedrag te laten zien. De school waarborgt de sociale veiligheid van leerlingen en leraren (werknemers). Daartoe is allereerst vastgesteld welke (ernstige) incidenten de school onderscheidt. Dit zijn:

- fysiek geweld
- intimidatie en/of bedreiging met fysiek geweld
- intimidatie en/of bedreiging via msn, sms, e-mail of Internet
- pesten, treiteren en/of chantage
- seksueel misbruik
- seksuele intimidatie
- discriminatie of racisme
- vernieling
- diefstal
- heling
- (religieus) extremisme

De school beschikt over het registratiesysteem ParnasSys: de leraar registreert incidenten (in ParnasSys). Een incident wordt geregistreerd als de leraar inschat dat het werkelijk een incident is, of na een officiële klacht. De directeur analyseert jaarlijks de gegevens die aangeleverd worden door de leraren en stelt –in overleg met het team- op basis daarvan verbeterpunten vast. De school probeert incidenten te voorkomen. Er zijn school- en groepsregels. Deze regels worden ook daadwerkelijk gehanteerd. Incidenteel wordt er aan een groep kinderen psycho-sociale weerbaarheidstraining gegeven. De school beschikt daarnaast over een methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling nl. KWINK en gebruikt aanvullend handvatten uit “Goed van Start”. We maken gebruik van het volgsysteem *ZIEN!* De lessen sociaal-emotionele ontwikkeling staan in het teken van de ontwikkeling van goed (passend) gedrag.

De school doet mee aan de jaarlijkse Weerbaarheidstraining voor de leerlingen van groep 6, 7 en 8. Onder leiding van ervaren trainers, die door de Gemeente Terneuzen wordt aangeboden.

Incidenten worden in eerste instantie afgehandeld door de leraar. Als zaken niet opgelost kunnen worden wordt de directeur betrokken bij de afhandeling. Ook ouders worden betrokken bij de aanpak van incidenten door hen direct te benaderen. Tevens wordt in voorkomende gevallen het bestuur en (in overleg met het bestuur) de politie betrokken bij de afhandeling van klachten.

De school beschikt over twee vertrouwenspersonen, één voor de Onderbouw en één voor de Bovenbouw, waarmee overlegd kan worden over de klacht. De school beschikt over een specifieke veiligheidscoördinator, in naam BHV'er. In de schoolgids worden ouders en maatschappelijke partners uitgebreid geïnformeerd over aspecten van sociale veiligheid. Zie hiervoor ook de klachtenprocedure in de schoolgids en op onze website.

1.1. Een schoolbrede aanpak

Om een sociaal veilig klimaat te creëren, zet de school meerdere met elkaar samenhangende interventies, programma's en methoden in op individueel niveau, op groepsniveau en op schoolniveau. Ook betreft de school de ouders en de omgeving bij de aanpak. Grensoverschrijdend gedrag, zoals pesten, houdt meestal niet op bij het verlaten van het schoolplein. Het kan zich voortzetten op weg naar huis, bij de sportvereniging en op internet.

Pesten is een maatschappelijk probleem. Samenwerking van alle betrokken partijen is dan ook noodzakelijk. Maatregelen moeten zich niet alleen richten op de leerling die grensoverschrijdend gedrag vertoont, maar ook op de schoolomgeving, de thuisomgeving en op leeftijdsgenoten. Daarom hanteren we ook het principe van 'Herstelrecht'. Dat is een specifieke aanpak om conflicten te voorkomen en op te lossen. Het kan een goed alternatief zijn voor disciplinaire straffen. Herstelrecht is een systemische aanpak waarbij met name de ouders een belangrijke rol spelen. Ons team is geschoold in het werken met de herstelgerichte aanpak.

1.2. Duidelijke normen en waarden

Op onze school werken we met duidelijke regels en afspraken, die in samenspraak met de leerlingen zijn opgesteld. Deze regels ontstaan samen met de groep na de eerste weken van groepsvorming en worden zichtbaar in de groep opgehangen. Deze regels zijn zichtbaar om ze met regelmaat te bespreken met de groep of iedereen zich er nog goed bij voelt en zich ook aan die regels houdt. Daarnaast is er op Perspectoniveau een gedragsprotocol.

1.3. Pedagogisch vakmanschap

Leerkrachten spelen een belangrijke rol bij het creëren van een sociaal veilig klimaat. Wij kunnen grensoverschrijdend gedrag tijdig signaleren en adequaat ingrijpen. Ook dragen wij normen en waarden uit en laten wij leerlingen voorbeeldgedrag zien. Dit alles vereist pedagogisch vakmanschap. Het is belangrijk dat de schoolleiding leraren hierin stuurt en coacht en dat leraren zich op dit terrein (verder) professionaliseren. Het begin van het schooljaar is cruciaal voor het realiseren van een sociaal veilig klimaat in een klas. Dan begint de groepsvorming. Als de leraar in deze fase een positief stempel drukt op de sfeer en met de leerlingen duidelijke regels afspreekt, creëert hij/zij een positief klimaat waarvan iedereen de rest van het jaar de vruchten plukt.

Daarnaast hebben we ons als school getraind in Herstelrecht. Dit is een internationaal gehanteerd pedagogisch model in scholen en jeugdinstellingen. Het draagt concreet bij aan een duurzaam schoolklimaat. Leerlingen ontwikkelen een houding en vaardigheden waar zij hun leven lang baat bij hebben. Zo ontstaat een stevige structuur waarmee zij de uitdagingen waar zij voor staan krachtig en vol vertrouwen aankunnen. Wij werken met het principe van Herstelrecht. Van ons mag worden verwacht:

- a. een verbetering van het pedagogisch klimaat in het algemeen
- b. een afname van het aantal conflicten en een aanpak daarvan die de onderlinge relaties versterkt
- c. betere leer- en werkresultaten
- d. een door leerlingen en team gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid voor het eigen welbevinden, dat van anderen en voor de schoolomgeving
- e. verbeterde relaties omdat conflicten worden gezien als iets om van te leren en herstel van de verstoorde verhoudingen het uitgangspunt is.

Herstelgericht werken richt zich op

- De relatie leerling-leerling

- De relatie leraar –leerling
- De onderlinge relaties in het schoolteam
- De relatie school-ouder-kind
- De relatie school en (leef)omgeving

Voor ons als school schuilt de kracht van herstelrecht in het samen aan tafel zetten van slachtoffer en daders, evt. met neutraal persoon. In openheid bespreken waarom zaken zo zijn gelopen en dat zowel dader als slachtoffer een nieuwe kans krijgen om weer terug te keren in de groep. Niet inzetten op straf, echter op positieve manier het onrecht herstellen. De vragenkaartjes van herstelrecht zijn hierbij een leidraad.

2. Sociaal emotionele ontwikkeling/vorming

Het sociaal-emotionele welbevinden van onze leerlingen heeft veel invloed op hun totale functioneren. Onze school besteedt daarom structureel en systematisch aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. We vinden het belangrijk dat onze kinderen zich veilig voelen en voldoende ruimte krijgen om zich optimaal te kunnen ontplooiën, een goed welbevinden is daarbij van groot belang. Ze moeten goed voor zichzelf kunnen zorgen en goed kunnen omgaan met de mensen en de wereld om hun heen (dichtbij en verder weg). De ontwikkeling van de groep en de individuele leerlingen wordt tijdens de groepsbespreking en/of tijdens een individuele leerlingbespreking besproken. In deze gesprekken worden ook mogelijke aanpakken voor een groep of voor een individuele leerling besproken. In de praktijk zie je dit op de volgende manieren terug:

- Onze school besteedt structureel en systematisch aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling (zie rooster)
- Onze school beschikt over een goede doorgaande lijn voor sociaal-emotionele ontwikkeling en maakt gebruik van de methode *KWINK*
- Onze school beschikt over een LOVS voor sociaal-emotionele ontwikkeling *ZIEN!* leerkrachten vanaf gr 5 ook leerling vragenlijst, Kleuterobservatielijst gr 1/2)
- De sociaal emotionele ontwikkeling komt aan bod tijdens de groepsbesprekingen en leerling besprekingen.
- We koppelen de sociaal-emotionele ontwikkeling aan actief burgerschap en integratie.
- Wij sluiten aan bij de actualiteit en wat er speelt in de groep.
- Binnen elke groep worden er na enkele weken van ‘storming’ samen regels opgesteld aangaande de manier waarop we met elkaar omgaan. Deze regels vind je zichtbaar terug in de groep het hele schooljaar.
- Om de positieve groepsvorming meer te stimuleren kan er in samenspraak met de zorg gebruik gemaakt worden van *de methode in het boek van Kees van Overveld* een methodiek die uitgaat van positieve groepsvorming door elkaar te leren kennen, actief luisteren naar elkaar.
- Voor leerlingen waarbij het niet of minder vanzelfsprekend gaat, en zij er ook hinder van ondervinden is er de mogelijkheid, in samenspraak met de ouders om een training voor psychosociale weerbaarheid te volgen.

3. Pestprotocol van onze school

Plan van aanpak

Met dit plan van aanpak willen we ons gedragsprotocol in praktijk brengen, en daarmee pestgedrag uitbannen. We erkennen de zwaarte van pestproblematieken, en weten dat dit zeer schadelijke gevolgen kan hebben voor het kind. Daarom nemen we als leerkracht elk signaal serieus, en vragen de kinderen en de ouders meteen met klachten naar de leerkracht te komen, zodat het probleem zo vroeg mogelijk aangepakt kan worden. We vinden dat een optimale samenwerking tussen ouders, leerkracht en leerlingen een voorwaarde is om het pestprobleem succesvol aan te pakken. Na een gesprek met ouders en kind neemt de school uiteindelijk de beslissing of het protocol wel dan niet in werking wordt gezet.

Ons gedragsprotocol verwijst naar een zgn. 'vijfstappenaanpak' zie hieronder.

De stappen van dit plan worden vooraf doorgenomen en besproken met de ouders, zowel van de pester als het gepeste kind. Na elke stap worden ouders en zorg coördinator op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. De groepsleerkracht is verantwoordelijk voor beschrijving van de acties in ParnasSys.

Spoor 1:

De groepsleerkracht gaat een individueel gesprek aan met het gepeste kind. In dit gesprek noteert de leerkracht de signalen van het kind. Na inventarisatie van de signalen beslist de leerkracht in overleg met de IB-er van de school of het probleem aanleiding geeft tot verdere adviesgesprekken met het kind en/of sociale vaardigheidstraining, observatie (door meerdere personen), georganiseerd op school.

Stap 2:

De groepsleerkracht gaat een individueel gesprek aan met de pester, waarin bewustwording van het pestprobleem een centrale rol heeft. In overleg met de IB-er worden evt. adviesgesprekken en/of sociale vaardigheidstraining georganiseerd.

Stap 3:

Zowel het gepeste kind als de pester krijgt ondersteuning in de vorm van gesprekken met de leerkracht en ouders, en evt. sociale vaardigheidstraining, georganiseerd door de school.

Stap 4:

De 'zwijgende middengroep' van de klas wordt gemobiliseerd door de kinderen alert te maken op het pestprobleem in de groep. Dit gebeurt door middel van kringgesprekken en/of rollenspel. Onze methode wordt gehanteerd om sociale-emotionele vorming in de groep verder te ondersteunen. De lessen die nodig zijn om aan te sluiten bij het actuele probleem, kunnen door de leerkracht worden toegepast op dat moment.

Stap 5:

De ouders worden betrokken bij het probleem door het geven van adviezen, het verzorgen van publicaties op onze website, het organiseren van ouderavonden, leessuggesties, etc. De Intern Begeleider coördineert deze acties.

NB: Het opstellen van een kindcontract (denk aan het no blame aanpak) met alle partijen kan hulp bieden bij het nakomen van gemaakte afspraken. De leerkracht stelt samen met de kinderen dit contract op en alle partijen ondertekenen dit.

VERKLARING

De ondertekenaars van dit protocol verklaren het volgende:

- a. Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van kinderen, in het bijzonder door de ouders en door de leerkrachten.
- b. Om een passend en afdoend antwoord te vinden op het probleem pesten, gaan we uit van een zo goed mogelijke samenwerking tussen ouders, leerkrachten en leerlingen, gebaseerd op afgesproken beleid dat gericht is op deze samenwerking.
- c. Onze school wenst een samenwerking, zoals bedoeld onder 2, ook daadwerkelijk aan te gaan, te stimuleren en levend te houden.
- d. De ondertekenaars van dit protocol verbinden zich daarom het volgende te doen:
 - het werken met de 'vijfstappenaanpak' .
 - het bewust maken en bewust houden van de leerlingen van het bestaan, de zwaarte en de (levenslange) gevolgen van het pestprobleem.
 - een gerichte voorlichting over de preventie en aanpak van het pesten aan alle ouders van de school.

- het aanstellen van een contactpersoon op school en de taken van deze contactpersoon voor leerlingen, ouders en leerkrachten helder maken.
 - het zorgen voor toegankelijke, actuele informatie over het pestprobleem voor een ieder aan de school verbonden persoon, inclusief de leerlingen.
 - het beschikbaar stellen van geld waarmee de scholing van personeelsleden, lesmaterialen, lezingen, activiteiten voor ouders, de aanschaf van boeken en andere informatie wordt bekostigd.
 - het invoeren van een sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem op school, zodat probleemgedrag zo vroeg mogelijk kan worden onderkend en tegengegaan.
 - het invoeren van een sociaal-emotioneel methode, zodat structureel gewerkt wordt aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.
 - het opstellen en bespreken van de gedragsregels binnen de groep aan het begin van het schooljaar.
- e. De ondertekenaars verklaren zich bereid tot een halfjaarlijkse deelname aan een periodieke zelfevaluatie.
- f. Als het protocol is ondertekend, wordt een kopie op een duidelijk zichtbare plaats opgehangen in de school. De tekst van het protocol wordt verder bekend gemaakt via de website van onze school.
- g. Het team en de directie zorgen er verder voor dat naar aanleiding van de ondertekening van dit protocol een beleid tegen het pesten wordt geformuleerd. Dit beleid wordt in het schoolplan en de schoolgids opgenomen.

Basisschool: OBS de Irisschool

Adres: Schelpenlaan 1a

Plaats: 4533 DW Terneuzenb

Datum:

Getekend namens:

Directie

Personeel

Medezeggenschapsraad

Leerlingenraad (indien aanwezig)

Opmerking:

Om het gedragsprotocol goed te begrijpen moet je ook weten wat de term 'vijfstappenaanpak' inhoudt. Dit betekent dat je het pestprobleem via vijf stappen aanpakt, namelijk via:

1. de leerkracht (eerst verantwoordelijke voor de aanpak op school, moet vroegtijdig kunnen signaleren en effectief kunnen bestrijden)
2. de pester (hulp aan de pester, omdat hij/zij degene is die het probleem veroorzaakt, d.m.v. respectievelijk een straffend gesprek, probleemoplossend gesprek, rollenspel, gesprek met ouders, training sociale vaardigheden, schorsing of verwijdering)
3. het gepeste kind (hulp d.m.v. bijv. sociale vaardigheidstraining, zelfverdediging, gesprek met ouders/kind)
4. zwijgende middengroep (school werkt aan een klimaat waarbij leerlingen het voor elkaar opnemen in plaats van pesters hun gang te laten gaan)
5. ouders (hulp aan ouders van slachtoffers, pesters en de zwijgende middengroep d.m.v. het geven van adviezen, geven van ouderavonden, leessuggesties geven)

4. Vertrouwenspersoon

Op onze school is een vertrouwenspersoon, waar iedereen met problemen van welke aard dan ook naar toe kan gaan. Een belangrijke taak is het verkrijgen van bekendheid onder de leerlingen. De vertrouwenspersonen is hiervoor ook speciaal geschoold. Daarom gaat de vertrouwenspersoon elk schooljaar langs de groepen om informatie te geven over wanneer leerlingen bij hem/haar terecht kunnen. In onze schoolgids en op de website is de naam van de vertrouwenspersoon te vinden. U kunt die ook opvragen bij de groepsleerkracht of directeur van de school.

Elke ouder of leerling kan op de vertrouwenspersoon een beroep doen als ze problemen hebben, waar ze niet met iedereen over kunnen of durven te praten. Het spreekt vanzelf dat elk gesprek ook vertrouwelijk behandeld wordt. Voor de klachtenregeling verwijzen we naar onze schoolgids.

5. Monitoring

Om in kaart te brengen in hoeverre onze leerlingen zich sociaal gezien en veilig voelen maken we gebruik van een aantal instrumenten:

- De vragenlijst sociale veiligheid via Vensters PO en het monitorrapport
- De door ons gebruikte methode: KWINK
- Het leerlingvolgsysteem ParnasSys, onderdeel ZIEN
- Ingebouwde momenten voor het voeren van kindgesprekken